

Finnbogi Ísakson, lögtingsmaður

Heini O. Heinesen, lögtingsmaður

- Heldur órættvíst ingi, enn rættvíst

EIRIKUR LINDENSKOV
MYNDIR: ÁLVUR HARALDSEN

Í góðveðrinum leygar-
dagin savnaðust nögfólk
á Vaglinum í Havn. Tað var
Tjóðveldisflokkurin, ið
hevði stevnt fólk til hátíð-
arløtu at minnst fólk-
atkvøðuna, ið sama dag fyri
50 árum síðani var um Fø-
royar skuldi loysa frá Dan-
mark ella ikki.

Stórsti parturin av veljar-
unum, sum henda dagin
vóru á vali, atkvøddu fyri
at Føroyar skuldi loysa frá
Danmark. 47,2% atkvøddu
fyri stjórnaruppskotinum,

48,2% atkvøddu fyri at
loysa meðan 4,1% av at-
kvøðuseðlunum vóru ógild-
ugir.

Úrslitið kom óvart á
nógvar politikarar, bæði í
Føroyum og í Danmark.
Men orsøkin til, at so óvan-
liga nógvir atkvøðuseðlar
vóru ógildugir, var heldur
ógreidd tjóðskaparpolitikk-
urin hjá Fólkkflokkinum.

Fólkkflokkurin var tá
tann mest loysingahugaði
flokkurin á tingi. Formað-
urin fram til 1946, Jóannes
Patursson, sum doyði stutt
fyri fólk- atkvøðuna í august
1946, var eldhugaður loys-

ingarmaður. Thorstein Pet-
ersen, sum tók við formans-
starvinum eftir Jóannes Pa-
tursson var ikki so loysing-
arhugaður. Fólkkflokkurin
hevði ikki greitt sagt velja-
runum, at teir skuldu at-
kvøða fyri loysing. Flokk-
urin var heldur ikki nøgdur
tann háttin, atkvøðuseðlar-
nir vóru formuleraðir. Hann
heitti tí á veljararnar um at
skriva nei út fyri stjórnar-
uppskotið. Sambært lógina
um atkvøðugreiðsluna var
púra greitt, at bert teir seð-
lar, har ein greiður krossur
var settur fyri annað
uppskotið fóru at vera taldir

við. Thorstein Petersen
segði tó, at um NEI-seð-
larnir vóru nógvir í talir,
slapst ikki uttanum eisini at
laga seg eftir teimum.

Sum øllum kunnugt var
fólkaatkvøðan koldømd,
tingið sent heim og val
skrivað út. Allir triggir
flokkarnir á tingið góðtøku
hetta - bert uttanflokking-
maðurin, Jákup í Jákups-
stovu stóð við sítt, og kravdi
loysing.

Fólkkflokkurin hevði um
hetta mundið størstu undir-
tøku nakar flokkur í Føroy-
um hevur havt, síðan aðrir
flokkar enn Sjálfstýris-

Finnbogi Ísakson, tjóðveldistingmaður:

»Tá verður sjálvt ikki fram- tíðin, sum hon hevur verið«

EIRIKUR LINDENSKOV
MYNDIR: ÁLVUR HARALDSEN

Ein av røðarunum á Vag-
linum leygardagin, var Finn-
bogi Ísakson. Hann hevur
drúgvar royndir í politikki.
Hann var fyrsti ferð valdur
á ting í 1966 - einans 23 ára
gamal.

Hann umboðaði Norðoya
valdømi fram til valið 1984,
tá hann ikki stillaði upp. Í
1989 gjørdist Finnbogi Ís-
akson landsstýrismaður í
fíggiarmálum, og hann var
valdur aftur á ting fyri Suð-
urstreymoyar valdømi í
1990.

Finnbogi Ísakson mintist
í røðu síni tær kvinnur og
teir menn, sum lögdu rygg

til at fáa loysingina stuðul
við fólk- atkvøðuni.

Vit gloyma ikki tær fáu
og smáu bygdirnar, har
eingin undirbrotlig sál fanst,
men einans fólk, sum valdu
loysing. Tær vóru bert
triggar, ein í Suðurstreym-
oy og tveir í Norðuroyggi-
um. Hesar bygdir vóru
Koltur, Haraldssund og
Trøllanes.

Føroyingar valdu tá og
velja enn, vónandi teir flestu,
men einans fólk, sum valdu
loysing. Rætt hins fyrstafødda:
Ognar- og yvirvaldsrætt til
land, hav, havbotn og undir-
grund og rættin at ráða sær
sjálvum, bæði inneftir og
uteftir. A hesi rættindi vildu
og vilja føroyingar byggja
sina tilveru og gerast sjálv-
bjargnir. Og henda framtíð
verður eisini grundað á
fólksins dugnaskap og á-
ræði.

Tjóðokkara hevur mong
prógv fyri, at vilji og áreði
kunna geva úrslit. Tað eru
vilji og áreði, ikki undir-
brotligheit ella stuðul frá
øðrum, sum hevur hildið liv
í føroyingum gjøgnum öld-
irnar. Vit kunna bara hugsa
um eini tvey dømi, har
dugnaskapur, vilji og áreði
í nýggjari tíð hava givið
nakað. Hugsið bara um ein
slóðbrótara sum John Dam,
sum var tann fyrsti í Norð-
uratlantshavi, ið fór at veiða
røkjur á djúpum vatni.
Hugsið um, hvat hetta hevur
kastað av sær, bæði til fø-
royingar og aðrar. Ella minnst
okkara ungu landsliðs-

spælarar, sum vóru mentir
at kúga tað russisku bjørn-
ina til kniggja í nakrar min-
uttir við málmuninum 2 til
føroyingar og 1 til risaveldið
Rusland!

Vit føroyingar fingi ikki
tað frælsið, sum fólká valdið
14. september 1946. Í
staðin fyri fingi vit eina for-
kryplaða heimastýrisskipan,
sum síðani er farin á ørm-
undarhús. Vit sluppu at
spæla fólk í hús, fingi av-
gerðarrætt í ein vissan mun,
men ikki tað frælsi, tann
fulla avgerðarrætt og tær
skyldur, sum fylgja við tí,
soleiðis sum vit bóðu um.

Kanska hildu summi, at
við heimastýrisslógini var
slottið vunnið. Nú fór tosið
um føroyskt tjóðveldi at
halda uppat. Men allir fø-
royingar góvust ikki á hond-
um. Ein beinleiðis avleiðing
av tí, sum hendi eftir fólk-
atkvøðuna, var, at Tjóðveldi-
sflokkurin varð stovnaður.
Enn í dag sum í 1948 stríðst
flokkurin fyri frælsi fólks-
ins, fyri at stovnsa Fø-
royska Tjóðveldi. Teir, sum
lögdu tað tjóðskaparlaga og
statsrættarlaga óruddið eftir
seg ári eftir 1946, skulu
vita, at teir fara at detta um
hetta sama órudd áðrenn
langt um liður.

Einki er so ómenga, sum
at geva seg undir fremmant
vald. Hjá summum er eingin
ivi um, at frælsi stendur
oman fyri alt annað, sum ein
tjóð kann vinna sær og teir-
a millum eri eg. Leysliga

umsett sigur norska skaldið
Wergeland tað soleiðis:
heldur frælsi og deyð enn
trældóm og breyð. Og
Síðgurð Joensen sáli tók
einaferð til, at hann vildi
heldur vera órættvíst
dømdur av einum
føroyskum dómara enn
rættvíst dømdur av einum
donskum.

Eitt føroyskt tjóðveldi fer
sjálvsagt at hava samstarv
við onnur lond, fyrst og
fremst grannatjóðir okkara.
Men vit eiga at ásanna, at
okkara pláss er her í Norð-
uratlantshavi, ikki í Evro-
peiska Samveldinum. Vit
hoyra heima millum tosk og
kóp og hval og ísbjarnir. Og
tað er henda veruleika, vit
skulu hava í huga, tá vit
leggja okkara framtíð til
rættis.

Eg siggi fram til, at vit
føroyingar ikki framhald-
andi fara at bera okkum at
sum tjóðskaparligrar mam-
ulókar.

Eg siggi fram til, at vit
føroyingar leggja klandurs-
garðar miður og fylkljast.

Eg siggi fram til, at fø-
royingar nú fara at standa
líka stinnir sum í 1946.

Og eg siggi fram til, at á
komandi lögtingsvali sláa
føroyingar manngard um
frælsishugsjónina.

Tá fara vit føroyingar,
helst allir sum ein, at siga,
at nú er sjálvt framtíðin ikki
longur tað, sum hon hevur
verið.

Steintór Rasmussen úr bólkinum »Millum frændir«, sum
spældi undir hátíðarhaldinum.